

KİMYASAL SOYMA (“PEELİNG”)

Tanım

Kimyasal “peeling”, bir veya birkaç kimyasal ajanın deriye uygulanması ile deride çeşitli derinliklerde kontrollü hasar oluşturulması ve sağlıklı bir derinin ortaya çıkmasını hedefleyen uygulama yöntemidir. Kimyasal “peeling”te amaç, deri tabakalarında istenilen derinliğe kadar hasar oluşturmak ve rejenerasyon sırasında yara iyileşmesinin avantajlarından yararlanarak çeşitli lezyonların tedavisini sağlamaktır.

“Peeling”, uygulanan maddenin içeriğine, konsantrasyon ve uygulama yöntemine bağlı olarak epidermise, papiller ve retiküler dermise kadar penetrasyon gösterebilir. Kimyasal peeling uygulamaları penetrasyonun derinliği, oluşturulan hasar ve etkinlik derecelerine göre yüzeysel, orta ve derin olmak üzere üç grupta toplanır:

A) Yüzeysel “peeling”; Stratum korneumun soyulması, daha kalın bir epidermal tabaka oluşumunun uyarılması ile deri yapısının düzeltilmesidir. Yüzeysel soymada, trikloroasetik asit (TCA) %10-25, Jessner’in solüsyonu, alfa hidroksi asit (AHA), salisilik asit ve tretinoin solüsyonu kullanılabilir.

B) Orta derinlikteki “peeling”; Papiller ve üst retiküler dermiste harabiyete yol açarak pigment değişikliklerini, hafif-orta derecedeki kırışıklıkların tedavisini de içeren fotoyaşlanma etkilerini düzeltmede ve ayrıca aktinik keratoz tedavisinde etkili olan bir yöntemdir.

C) Derin “peeling”; Epidermis, papiller ve retiküler dermiste nekroz ve inflamasyon oluşturarak şiddetli fotoyaşlanmada uygulanan etkili bir yöntemdir.

Orta ve derin kimyasal soyma işlemi için; %35-50’lik TCA, Jessner’in solüsyonu ve %35’lik TCA kombinasyonu, %70’lik glikolik asit ve %35’lik TCA kombinasyonu veya %88’lik fenol kullanılabilir.

Hazırlık

Kimyasal soyma işleminden bir veya iki hafta öncesinde işlemin etkinliğini artırabilmek amacı ile tretinoin %0.1 veya AHA krem uygulanabilir.

Uygulama

1-Uygun hasta seçimi yapılır

2-Hastaya işlem hakkında bilgi verilerek onam formu imzalatılır

3-İşleme başlamadan önce iyi sonuç alınabilmesi için ön hazırlık yapılır;

a) Hastanın saçı bone ile uzaklaştırılır

b) Hastanın yüzü alkol, eter ya da aseton ile temizlenir

c) Dudak, burun ve göz kenarlarına vazelin veya koruyucu krem sürülür

d) Gözler ve kulaklar pamuk ile kapatılır

4-Hazırlanan preparat seçilen kimyasal ajana göre pamuk uçlu aplikatör veya fırça yardımı ile istenilen bölgelere uygulanır

5-İlk uygulama süresinin 2 dakika olması hedeflenir

6-Uygulama sırasında hastaya hissettiklerini özellikle yanma hissini 1’den 10’a kadar değerlendirerek bildirmesi istenir

7-Eğer hasta yanma hissini 8-10 arasında değerlendirirse işleme hemen son verilir

8-Tekrarlayan uygulamalarda amaç yaklaşık 5 dakika bekleme süresini tamamlamak olmalıdır

9-Süre tamamlandıktan sonra yüze bikarbonat, nötralizan veya su uygulanarak asit nötralize edilir. Bu işlem seçilen ajana göre farklılık gösterebilir.

10-Yüze nemlendirici sürülerek en az bir hafta süreyle, deri normale dönünceye kadar hastadan nemlendirici kullanmaya devam etmesi istenir. Yapılan işlemin yüzeysel veya orta derinlikte olmasına göre derinin nemlendirme süresi farklılık gösterebilir.

11-“Peeling” seansları hastanın özel durumuna, cilt tipine ve toleransına göre kişisel olarak düzenlenir

12-Seanslar arasında yaklaşık dört haftanın olmasına dikkat edilir. Yüzeysel peelinglerde 2 hafta, orta derinlikteki peelinglerde 6 aydan önce işlem tekrarlanmamalıdır.

Yorum

Kimyasal peeling uygulamalarında hasta seçimi önemlidir. Bu nedenle uygulama öncesi hastadan iyi bir öykü alınmalıdır. Peeling işlemi için seçilen ajan önemli olup, özelliklerine göre nötralizasyon farklılık gösterebilir. Hasta seçiminde dikkat edilecek noktalar dışında maddeler halinde verilen kontrendikasyon ve komplikasyonların iyi bilinmesi gerekir.

Kimyasal peeling endikasyonları

- 1-Fotoyaşlanma
- 2-Aktinik keratoz
- 3-Pigmenter diskromiler
- 4-Senil lentigo
- 5-Akne
- 6-Akne skatrisleri
- 7-Seboreik keratoz

Kimyasal peeling kontrendikasyonları

- 1-Kötü hekim-hasta ilişkisi
- 2-Psikolojik sorunlar
- 3-Gerçekçi olmayan beklentiler
- 4-Genel sağlık durumu ve beslenme durumunun iyi olmaması
- 5-Oral kontraseptif ve fotoduyarlılığa neden olabilecek ilaç (ör; tetrasiklin) kullanımı
- 6-Son 6-12 ay içinde izotretinoin tedavisi (yüzeysel peeling için 3-6 ay, orta-derin peeling için 6-12 ay beklenmelidir)
- 7-Aktif enfeksiyon ve açık yaraların olması
- 8-Aktif herpes virüs enfeksiyonu

Göreceli kontendikasyonlar

- 1-Son 3-12 ay arasında geçirilmiş orta veya derin peeling
- 2-Yakın zamanda geçirilmiş yüz cerrahisi
- 3-Anormal skar oluşumu, keloid hikayesi ve geç yara iyileşmesi öyküsü
- 4-Radyoterapi öyküsü
- 5-Fitzpatrick deri tipi IV, V, VI
- 6-Salisilik asit peelingi için Aspirin alerjisinin olması
- 7-Antikoagülan kullanımı
- 8-Yoğun sigara içimi
- 9-Gebelik/emzirme
- 10-Yoğun güneş ışığına maruz kalma riski
- 11-Geçirilmiş cerrahi girişimler (en az 6 ay beklenmelidir)

Komplikasyonlar

- 1-Boyunda göz yaşı damlasını takiben oluşan peeling çizgisi
- 2-İnfeksiyon
- 3-Akneiform erüpsiyonlar
- 4-İnfraorbital bölgede ekimoz
- 5-Postinflamatuar hiperpigmentasyon
- 6-Alerjik reaksiyonlar
- 7-Persistan eritem (3 haftadan uzun süren eritem alanları skatris öncüsü olarak takip edilmelidir)

- 8-Derin kimyasal yanık
- 9-Atrofik veya hipertrofik skatris oluşumu